

Ruimte aan de samenleving

Onze keuzes voor Hollands Kroon!

Inleiding

De gemeente Hollands Kroon is voor het **CDA Hollands Kroon** een gemeenschap van inwoners van 22 kernen en het buitengebied. Voor een **sterke samenleving** zijn juiste verhoudingen tussen samenleving, markt en overheid nodig. Voor **het CDA Hollands Kroon** staan mensen centraal – betrokken inwoners die met elkaar samenleven, werken en bouwen aan een gemeenschap. Burgerschap vraagt om een gedeeld besef van waarden en normen, van rechten en plichten. Daarbinnen ontstaat de ruimte voor solidariteit en voor verschil in opvattingen, ambities en vaardigheden.

Het **CDA Hollands Kroon** staat voor de gedeelde waarden die ons verbinden, voor de traditie van gerechtigheid, tolerantie en verantwoordelijkheid en voor de Joods-Christelijke wortels die ons land hebben gevormd. In een onrustige wereld vormen juist deze gedeelde **waarden en tradities** de identiteit van onze lokale samenleving in Hollands Kroon. Juist daarom wil het CDA onze waarden en tradities beschermen en doorgeven in opvoeding en onderwijs.

In de, door ons gewenste, sterke samenleving richten mensen met elkaar hun leven in via familie of gezin, buurt, vereniging, geloofs- of andere gemeenschappen. We zorgen en werken voor elkaar en met elkaar. Gemeentelijke overheid en de markt zijn, in onze visie dienstbaar aan de samenleving, en niet andersom!

In die sterke samenleving staat niemand er alleen voor. Dat geldt als eerste voor ons eigen thuis in **familie en gezin**, waarop je altijd terug kunt vallen, waar we elkaar helpen en verantwoordelijkheid voor elkaar nemen. Die belofte van **zorg voor elkaar** in Hollands Kroon doen we ook als samenleving. Als iedereen verantwoordelijkheid neemt voor zijn eigen leven en dat van anderen, vormen we met elkaar die lokale samenleving waarin niemand aan zijn lot wordt overgelaten en waar de zorg voor onze ouderen, zieken en gehandicapten goed geregeld is.

De keuzes voor onze lokale samenleving in Hollands Kroon die we door willen geven, vertalen we ook in een **eerlijke economie**. In de eerlijke economie kiezen we voor eerlijke kansen voor iedereen en oplossingen voor de lange termijn. Ons plan voor een eerlijke economie versterkt de basis voor de welvaart en het welzijn van de komende generaties. Dat betekent dat we nu verstandig moeten investeren in de economie van morgen: in kennis, innovatie en duurzame groei.

Daarbij is het niet zo dat de gemeentelijke overheid dit allemaal van bovenaf gaat regelen, vanuit een soort almachtige probleemoplossende rol, maar helpt initiatieven vanuit onze samenleving in Hollands Kroon ruimte te geven en mogelijk te maken.

Met deze voorstellen gaan wij – **het CDA Hollands Kroon** - werken aan een gemeenschap waarin iedere inwoner van Hollands Kroon mee kan doen, nu en ook de komende generaties.

1. Sterke Samenleving

Wij willen de komende jaren blijven werken aan sterke buurten, wijken, kernen en dorpen; aan een samenleving waar alle mensen zich veilig en thuis voelen. Een sterke samenleving van betrokken gemeenschappen is gebouwd op saamhorigheid en gedeelde verantwoordelijkheid, en geeft mensen directe invloed op hun eigen leefomgeving. De plaatselijke overheid is bovenal dienstbaar aan inwoners, bedrijven en organisaties. We streven naar minder regels van bovenaf en meer zeggenschap voor inwoners zelf.

Het CDA staat voor een overheid die zo dicht mogelijk op de samenleving zit, **dienstbaar is aan de inwoners**, de samenleving zo veel mogelijk ruimte geeft en uitgaat van een gelijkwaardige relatie met de inwoner.

- In Hollands Kroon kunnen veel zaken digitaal geregeld worden. Tegelijkertijd pleiten wij ervoor om rekening te houden met ouderen en laaggeletterden. Persoonlijk contact op meerdere locaties in de gemeente of thuis bij mensen die niet mobiel zijn en telefonisch contact met de gemeente moet altijd mogelijk blijven.
- Registratie en afhandeling van mail- en telefonische vragen moet beter. De verantwoordelijkheid voor de afhandeling van deze vragen moet schriftelijk vastgelegd worden en de vragen moeten binnen een vastgelegde termijn beantwoord worden.

Wij willen dat de gemeente **initiatieven van inwoners** ruim baan geeft, soms door financiële ondersteuning en vaak door als gemeente los te durven laten in plaats van initiatieven over te nemen. Er moet een goede balans zijn tussen de verantwoordelijkheid van de gemeenteraad en de betrokkenheid van inwoners. Juist ook als inwoners soms niet willen participeren.

- Bij initiatieven vanuit de samenleving verwachten wij dat de gemeente actief meedenkt; nagaat hoe het initiatief gerealiseerd kan worden. Zeker waar de gemeente nodig is voor een vergunning, door een bijdrage in de kosten of omdat wijzigingen in het beleid of bestemmingsplannen van de gemeente nodig zijn.
- Bij nieuwe initiatieven wordt in eerste instantie gekeken wat de samenleving kan opbrengen aan financiële middelen. Als dit onvoldoende blijkt te zijn kan de gemeente subsidie verstrekken.
- Voor een goede samenwerking tussen inwoners en gemeente is een duidelijke taakverdeling noodzakelijk. Zeg als gemeente wanneer je wel iets met een plan gaat doen, en wanneer niet. Schep realistische verwachtingen.

Wij willen de slagkracht van **verenigingen en organisaties** vergroten door minder bemoeienis van de gemeente en minder beperkende regels. Het CDA vindt dat de gemeente de randvoorwaarden moet creëren waaronder het brede vrijwilligerswerk kan floreren, binnen de ruimte van wet- en regelgeving.

- Het CDA wil kritisch kijken naar de vergunningverlening: is het vereisen van bepaalde vergunningen en regels wel echt nodig? Wij streven naar het verminderen van regeldruk voor organisaties en verenigingen.

Het accommodatiebeleid is de basis van het **gemeentelijk sportbeleid**. Het is belangrijk om goede randvoorwaarden te creëren binnen de gemeente om sporten en bewegen zo optimaal mogelijk te maken.

- Het CDA zet in op toegankelijke sportfaciliteiten zoals voor iedereen toegankelijke clubs en verenigingen en sportcoaches die zich richten op de behoeften van de buurt.
- Wij streven ernaar, dat de zwembaden door inwoners in eigen beheer in stand worden gehouden, ook als hiervoor subsidie van de gemeente noodzakelijk is.

Een goed en praktisch ingerichte, goed onderhouden en groene openbare ruimte draagt bij aan het welbevinden van de inwoners en bezoekers. Daarin kan verschil gemaakt worden tussen kernen, buitengebied en locaties met speciale aandacht. Binnen realistische financiële kaders streven we naar het behalen van de afgesproken kwaliteitsniveaus.

- Blijvende aandacht voor de inrichting en het kwaliteitsniveau van de openbare ruimte.
- Geen permanente reclameborden aan lantaarnpalen en terughoudend plaatsen in het open landschap.

Openbaar Vervoer (OV) draagt bij aan **betere bereikbaarheid**. Het stelt mensen in staat om te participeren in de samenleving en draagt bij aan verbetering van de leefomgeving.

- Waar Openbaar Vervoer niet meer mogelijk is, zal het CDA zich inzetten voor alternatieven. Zo als in Hollands Kroon de belbus, buurtbus en seniorenvervoer. Het CDA blijft deze initiatieven ondersteunen.

Een goede bereikbaarheid gaat hand in hand met **goede verkeersveiligheid**.

- Wij bepleiten een goede fysieke inpassing van maatschappelijke voorzieningen. In straten in de omgeving van deze voorzieningen worden bij voorkeur snelheid verlagende maatregelen genomen, is voldoende verlichting (sociale veiligheid) en komen goede parkeervoorzieningen.
- Het CDA Hollands Kroon vindt dat fietsen veilig moet kunnen. Op die wegen waar de veiligheid dat vergt, dienen fietsstroken of fietspaden te worden aangelegd. Mensen van alle leeftijden die willen fietsen, moeten dat op een goede en veilige manier kunnen.

Voor mensen is **wonen** iets essentieels, zowel de woning als de leefomgeving. De woonwensen van inwoners moeten centraal staan bij het woonbeleid. Voor het CDA moet het woonbeleid gericht zijn op kwaliteit, duurzaamheid, flexibiliteit en maatwerk.

- Het CDA zet in op levensloopbestendige wijken, waarin kinderen vrolijk kunnen opgroeien en mensen gezond oud worden. Dat vergt goede voorzieningen (van speeltuin tot dorpshuis) waarin recht wordt gedaan aan de diversiteit aan mensen die de samenleving kent.

- Door inwoners ruimte te geven zelf een rol te spelen in het bouwen van hun eigen woning of buurt, versterkt de cohesie en wordt de gemeente levendiger. Dat vraagt ook om minder regels waar dat kan.
- Wij zijn in principe geen voorstander van het omzetten van recreatiewoningen tot permanente woningen. De aard van de woning, de omgeving of het recreatiepark kunnen echter toch aanleiding zijn om de bestemming te heroverwegen.

De Kop van Noord Holland is een anticipeerregio. Dit betekent dat het aantal inwoners ongeveer gelijk blijft. Als we niets doen neemt het aantal inwoners af en ontstaat een zogenaamde krimpregio. Het CDA Hollands Kroon vindt dit een uiterst ongewenste ontwikkeling. Alle inspanningen moeten erop gericht zijn om dit te voorkomen. Immers, in regio's waar de bevolking krimpt staan economische weerbaarheid, sociaal-maatschappelijke voorzieningen en daarmee de leefbaarheid van de samenleving onder druk.

- Door te investeren in goede digitale én fysieke bereikbaarheid (wegen, OV) hoeven bedrijven/medewerkers en jongeren niet weg te trekken. Lokale investeringen van inwoners en bedrijven in breedband, schone energie of de economie kunnen nieuwe kansen bieden.
- Wij willen met de regiogemeenten, de provincie en het Rijk bewerkstelligen dat er aanvullende maatregelen worden genomen die kunnen bijdragen aan het stimuleren en behouden van werkgelegenheid in onze regio.

2. Familie en Gezin

Voor het CDA is elk gezin – in welke samenstelling dan ook – van waarde. Die gezinnen vormen het startpunt van ons leven waar we, als het goed is, in geborgenheid mogen opgroeien.

In al **die gezinnen en families** worden waarden en normen overgedragen, leren we samenleven. We ontvangen en geven er liefde, toewijding en inzet. In tijden van tegenslag is familie vaak de plek waar we bescherming en ondersteuning vinden. We vieren er de mooiste momenten van het leven en delen er ons leed. Families en gezinnen zijn van onschatbare waarde en verdienen erkenning en waardering voor de rol die ze spelen. Met het grootste deel van al onze jongeren gaat het goed: ze zijn gezond, doen naar vermogen mee op school, hebben een rijk sociaal leven en voelen zich goed. Als jongeren in meer of mindere mate een steuntje in de rug nodig hebben is het belangrijk dat dit goed gebeurt.

Wijkteams voor o.a. Jeugd en Gezin functioneren inmiddels in Hollands Kroon. Dergelijke multidisciplinaire teams op wijkniveau functioneren goed en vangen veel vragen op over zorg, welzijn, opvoeding en jeugdhulp die niet door dure specialistische hulp hoeft te worden behandeld. Essentieel is dat de drempel om hulp te zoeken voor ouders zo laag mogelijk wordt.

De buurt waarin kinderen opgroeien is erg belangrijk. Ieder kind verdient een veilige en uitdagende leefomgeving waarin het kan spelen en veilig opgroeien. Het CDA Hollands Kroon vindt het van belang dat kinderen veel buiten kunnen spelen: ze leren daardoor spelenderwijs samen te leven.

Een andere voorwaarde is natuurlijk dat de **buurten** waarin kinderen opgroeien veilig zijn. We willen zelfstandige mobiliteit van kinderen stimuleren door het bieden van veilige routes en oversteekvoorzieningen.

Het is onze taak om kinderen thuis en op school goed voor te bereiden op hun rol en plek in de samenleving en de wereld daarbuiten. Goed onderwijs biedt alle kinderen en jongeren de kans om hun talenten te ontwikkelen en uit te groeien tot volwaardige en betrokken inwoners. Hoewel de invloed van de gemeenten op de inhoud van het onderwijs beperkt is, moet er ook op lokaal niveau veel aandacht zijn voor onderwijs. De school is vaak een van de eerste plekken waar een kind aanklopt voor hulp. Het is belangrijk dat scholen de weg weten naar de lokale toegang tot jeugdhulp. Het CDA vindt het belangrijk dat scholen en jeugdhulpinstellingen zich in gelijke mate verantwoordelijk voelen voor het welbevinden van het kind. Kinderen moeten de kans krijgen zich volledig te kunnen ontplooien.

Het **CDA is dé partij van de samenleving**, het is als geen ander in staat de balans te vinden tussen individuele verantwoordelijkheid en solidariteit. Inwoners, vrijwilligers, lokale ondernemers, verenigingen en geloofsgemeenschappen hebben vaak waardevolle ideeën over de zorg voor elkaar. Daarom is een vast contact met deze organisaties van belang.

Verenigingen met al hun **vrijwilligers zijn het cement van de samenleving**. Daar leren jongeren dat sport leuk is, samen te werken, om te gaan met teleurstellingen, de handen uit de mouwen te steken, respect te hebben voor gezag (trainer, scheidsrechter), wellicht zelfs mee verantwoordelijkheid te dragen voor het beheer en onderhoud van een terrein.

- De gemeente zorgt samen met ouders en jongeren voor goede (ook informele) speelmogelijkheden in elke buurt, voor verschillende soorten spel en ontmoeting, voor alle leeftijden en voor kinderen met en zonder beperking. Dit o.a. in samenwerking met Kernbeheer.
- Burgerinitiatieven op het gebied van spelbegeleiding, speeltuinen en vakantie activiteiten zijn van groot belang en kunnen rekenen op medewerking van de gemeente.
- Het is belangrijk dat schoolgebouwen 'fris' zijn, een goed binnenklimaat hebben en zo snel mogelijk energieneutraal zijn.
- Peuterspeelzalen en kinderopvang willen we samenvoegen tot één Integraal Kind Centrum (IKC), zodat deze kinderen weer met elkaar spelen én leren. Wij willen dat kinderen tussen twee en vier jaar een aantal dagdelen voorschool krijgen.
- Het CDA ondersteunt de samenwerking tussen scholen en zorg door de aanwezigheid van wijkteamconsulenten op scholen
- Faciliteiten om armoede onder kinderen tegen te gaan zijn in een kindpakket samengevat, zodat in een keer overzichtelijk is welke faciliteiten ten goede komen aan kinderen.
- Wij bepleiten dat voor inwoners, oud en jong, duidelijk is waar ze met hun zorgvragen terecht kunnen en welke activiteiten er zijn om hen te ondersteunen.
- Wachtlijsten in de jeugdzorg zijn voor ons onaanvaardbaar.

3. *Waarden en traditie*

Waarden en traditie zijn belangrijk voor de samenleving en dus ook voor onze lokale samenleving in Hollands Kroon. Veel mensen ervaren hun eigen leven als goed, maar maken zich zorgen over hoe wij met elkaar omgaan. Hoffelijkheid op straat, respect voor elkaar, iets over hebben voor de ander: dat zijn waarden die in allerlei Nederlandse tradities – lokaal en nationaal – al generaties lang worden doorgegeven. Die tradities willen wij ook doorgeven aan hen die vanuit allerlei delen van de wereld hun thuis hebben gevonden in Hollands Kroon. Waarden en traditie helpen ons om ons thuis te voelen in een onrustige wereld. Christendemocraten koesteren de waarden die vastigheid geven en de tradities die onze samenleving bijeen helpen houden.

De gemeente kan bij het bewaren van **cultureel erfgoed** wat voor de lokale gemeenschap van belang is een ondersteunende rol spelen. Laagdrempelige voorzieningen voor het beoefenen van muziek en voor het lezen zullen beschikbaar moeten blijven, juist ook voor ouderen en mensen die minder gebruik maken van andere culturele voorzieningen.

- De gemeente Hollands Kroon ondersteunt activiteiten uit de samenleving die zijn gericht op binding en ontmoeting tussen mensen onderling, zoals wijksteunpunten.
- Wijk- of buurtregels dragen positief gestelde omgangsvormen uit. Instellingen die met jeugd, jongeren, ouders of andere bewonersgroepen werken, kunnen deze omgangsvormen gebruiken als herkenbare rode draad in hun dagelijks werk.
- Voor het CDA Hollands Kroon is cultuureducatie in brede zin belangrijk. Via het onderwijs kan worden kennigemaakt met de lokale cultuur en geschiedenis
- De gemeente stimuleert het behoud van monumenten zowel grote zoals kerken maar ook kleinere, zoals beeld bepalende panden.
- De gemeente Hollands Kroon draagt zorg voor het behoud van het open landschap in onze gemeente

Veiligheid is een basisbehoefte in een sterke samenleving, waarin mensen zich thuis en geborgen voelen. Dit geldt te meer voor gezinnen met kinderen en ouderen. Een veilige gemeente vraagt om stevige maatregelen en richt zich in het bijzonder op het tegengaan van criminaliteit die een grote impact heeft op het slachtoffer en het veiligheidsgevoel in de maatschappij, zoals woninginbraken. Maar ook op thema's als verkeersoverlast, veilige schoolomgeving en openbare ruimte en overlast van rondhangende jongeren en vandalisme.

- Inwoners, politie en gemeente gaan met elkaar in gesprek over de veiligheid in de buurten. De gemeente informeert de inwoners actief over preventieve maatregelen en laat hen meedenken en werken aan het oplossen van veiligheidsvraagstukken in de buurt. Bijvoorbeeld door het organiseren van een buurtschouw of informatiebijeenkomsten over het voorkomen van inbraken.
- Wijkagenten moeten als ogen en oren van de buurt ook daadwerkelijk regelmatig aanwezig zijn in de buurt.
- Het CDA Hollands Kroon vindt dat in de gemeente Hollands Kroon geen plaats is voor coffeeshops. Illegale handel in drugs, straatverkoop en illegale verkooppunten gaan we hard aanpakken in plaats van toe te staan;

Burgerschap bestaat in het nemen van verantwoordelijkheid voor de samenleving, juist ook lokaal. Het gaat er dan om dat mensen eigenschappen tonen, zoals zelfbeheersing, hoffelijkheid, verstandigheid, inschikkelijkheid, rechtvaardigheid, voorzichtigheid, tolerantie, oprechtheid, moed, hoop en vertrouwen.

Politici en bestuurders kunnen waar nodig een moreel beroep op de samenleving doen. Dit is natuurlijk alleen geloofwaardig als politici zelf het goede voorbeeld geven. Regels dienen terughoudend te worden uitgevaardigd, ze zijn geen doel op zich, maar behoren een voor ieder duidelijke functie te hebben.

Naast het bieden van digitale dienstverlening aan de burger blijft een persoonlijk contact mogelijk. Dit kan door service aan huis of in de buurt.

- Het CDA Hollands Kroon staat voor meer zeggenschap, eigenaarschap en ruimte voor initiatiefnemers en wil de voorwaarden scheppen voor het initiatief (doe-democratie).
- Het CDA wil dat de gemeente zich inzet voor de maatschappelijke stage door dit te ondersteunen met budget. Het CDA wil dat de gemeente vergunninghouders direct in aanraking brengt met onderwijsmogelijkheden en vrijwilligerswerk, zodat de stap naar betaald werk kleiner wordt.
- Vergunninghouders krijgen niet automatisch voorrang bij een sociale huurwoning, maar gemeenten hebben wel de taak hen woonruimte te geven.
- Waar gemeenten vergunninghouders voorzien van middelen gebeurt dat in eerste instantie zoveel mogelijk in natura en door middel van vouchers. Zo lekken financiële middelen bedoeld voor een goede start in Nederland niet weg.
- Het CDA Hollands Kroon omarmt burgerinitiatieven vanuit ons vertrouwen in de samenleving. Dit past bij de CDA-visie waarin de samenleving het eerst aan zet is en de overheid daaraan vanuit haar eigen taak en opdracht dienstbaar is.
- Het CDA is geen voorstander van referenda. Er bestaan diverse andere, betere en goedkopere methoden van burgerconsultatie. Hierbij kan gedacht worden aan beeldvormende vergaderingen, Argu en het Burgerinitiatief.
- Geen overbodige regels.
- Gemeenteraden - en daarmee inwoners van gemeenten - moeten een daadwerkelijke stem hebben bij regionale samenwerking en in gemeenschappelijke regelingen.
- Naast digitale dienstverlening ook een fysiek contact ten behoeve van inwoners door service aan huis of in de buurt.
- Voor het CDA Hollands Kroon is een herindeling van de Noordkop gemeenten niet aan de orde.

Het CDA Hollands Kroon hecht aan de **zondag als rustdag van bezinning en ontmoeting**. Sociaal-cultureel lijken onder meer families en verenigingen de prijs van de 24-uurseconomie te betalen. Het is belangrijk dat op een gemeenschappelijke vrije dag, waarop het maatschappelijk leven tot rust kan komen, aandacht en tijd kan worden gegeven aan andere wezenlijke belangen van het samenleven.

4. Zorg voor elkaar

Het CDA Hollands Kroon streeft naar een samenleving waar mensen zoveel als mogelijk mee kunnen doen ongeacht geslacht, leeftijd, inkomen en eventuele beperkingen. Wij zetten in op een samenleving die een goede sociale verbondenheid kent met gebundelde inzet van vrijwilligers, mantelzorgers en professionals in een hecht netwerk. Mensen die het nodig hebben worden ondersteund op een wijze die bij hen past.

Als inwoners in meer of mindere mate een steuntje in de rug nodig hebben is het belangrijk dat dit in onze gemeente goed gebeurt. Hierbij ligt de focus op jongeren en senioren.

De gemeenten hebben de afgelopen jaren extra taken erbij gekregen op het terrein van de (jeugd)zorg en werk, met forse bezuinigingen. De opgave voor gemeenten is om zorg te leveren voor het geld dat ze daarvoor krijgt. Voor CDA Hollands Kroon is het uitgangspunt: geld voor de zorg gaat naar de zorg.

De zorg in Hollands Kroon dient **laagdrempelig** georganiseerd te zijn.

- Wij bepleiten een veel betere **overgang tussen de verschillende** vormen van zorg en vinden dat de gemeente inwoners daarin duidelijk en op tijd moet begeleiden.
- **Betrek huisartsen, zorgverzekeraars en instellingen** bij de versterking van lokale toegangspunten tot de zorg die nodig is.
- Versterk de **samenwerking tussen basisscholen en de wijkteams**, juist om de drempel voor ouders te verlagen. Bijvoorbeeld door een periodiek overleg met leerkrachten of een spreekuur van het wijkteam op school.
- Om mensen met een laag inkomen tegemoet te komen heeft de gemeente een **collectieve zorgverzekering** afgesloten met een zorgverzekeraar. Minima kunnen dan tegen een gereduceerd tarief een zorgverzekering afsluiten via de gemeente.
- Uitgangspunt voor het CDA is dat de voorzieningen voor iedereen toegankelijk blijven. Door het vragen van een **eigen bijdrage** kan er meer zorg worden geboden met een beperkt budget.
- We steunen het gebruik van **technologie** ter ondersteuning of verbetering van de gezondheid en de gezondheidszorg (e-health, domotica).
- Het **PGB (= persoons gebonden budget)** is een geschikt middel om mensen zelf hun zorg in te laten richten. Hierdoor kan professionele zorg dicht bij huis worden geregeld.
- **Misbruik van het PGB** komt helaas voor. De gemeente moet dit actief tegengegaan.
- Hollands Kroon kent verschillende **adviesraden** op het gebied van zorg en welzijn. Het is van belang dat hier ook ervaringsdeskundigen deelnemen. Zij kunnen de gemeente het beste uitleggen hoe ze de zorg ervaren en wat er nog aan schort.

- CDA Hollands Kroon is voorstander van een **formulierenbrigade**: een groep ambtenaren en ervaringsdeskundigen (VOA's) die mensen, gratis, helpen met het aanvragen van verschillende zaken en de daarbij in te vullen formulieren en adviseert bij het vereenvoudigen van bestaande formulieren. Samen met de formulierenbrigade worden zo regels en formulieren geschrapt of vereenvoudigd.

De opgave voor de gemeente is om, samen met inwoners, maatschappelijke organisaties, scholen en sportclubs, te zorgen voor een gezonde en veilige omgeving en gezonde leefstijl. **Preventie** is op alle gebieden van de zorg belangrijk, maar we willen hierbij de aandacht voor de **jeugd** benadrukken. Zij staan aan het begin van hun leven en juist bij kinderen en jongeren wordt de basis gelegd voor hun toekomst. CDA Hollands Kroon wil dat zij opgroeien in een gezonde en veilige omgeving en dat financiële problemen thuis hen niet belemmeren in de ontwikkeling.

- CDA Hollands Kroon bepleit blijvende deelname aan het project '**In control of alcohol en drugs**'.
- Gemeente en instanties werken gezamenlijk aan een **rookvrije** omgeving, zoals de schoolpleinen.
- Door in de kantine van de sportvereniging of school **gezonde producten** aan te bieden, helpt zij mee de keuze voor een gezonde leefstijl bij de leden of leerlingen te bevorderen en daarmee het groeiende probleem van overgewicht tegen te gaan. Gemeente, scholen en (sport)verenigingen gaan deze uitdaging gezamenlijk aan.
- Maak instellingen met lokale toegangen tot zorg en welzijn samen verantwoordelijk voor het opstellen van een individueel 'zorgplan van aanpak' voor het moment dat een jongere **meerderjarig** wordt en daardoor niet meer onder de jeugdzorg valt.

In Nederland zijn ruim 2,5 miljoen **mensen die moeite hebben met lezen en schrijven** en daardoor moeilijker mee kunnen doen in de samenleving. Dat is een ongekend hoog aantal en het is voor deze mensen een serieuze handicap in een wereld van internet, e-mail en sociale media.

- Het CDA wil dat deze mensen opnieuw de kans krijgen om aan de vaardigheden te werken die zij nodig hebben om mee te kunnen doen. Een brede aanpak van **laaggeletterdheid** is nodig en de gemeente kan samen met werkgevers en onderwijsinstellingen meer doen om laaggeletterdheid snel te signaleren en aan te pakken.

In het VN-verdrag voor de rechten van **mensen met een beperking** heeft de gemeente er een aantal taken bij gekregen. Niet alleen op het gebied van de zorg, maar ook op het gebied van toegankelijkheid van de openbare ruimte.

- CDA Hollands Kroon wil dat hindernissen voor toegankelijkheid (denk bijvoorbeeld aan sportvoorzieningen, ontmoetingsplekken en bushaltes) waar mogelijk worden weggenomen.

Mantelzorgers zijn onmisbaar in de zorg voor ouderen, gehandicapten en chronisch zieken.

- De mantelzorger of ouderenadviseur moet een vaste positie hebben bij het keukentafelgesprek.
- Mantelzorgers zijn, als ervaringsdeskundigen, betrokken bij het opstellen en de uitvoering van het beleid.
- Respijtzorg maakt onderdeel uit van de zorg die we onze inwoners aanbieden.
- Het plaatsen van tijdelijke mantelzorgunits blijft mogelijk naast de woning.
- Professionele ondersteuning van mantelzorgers voor informatie, advies of praktische ondersteuning wordt actief aangeboden.
- Geef blijken van waardering aan mantelzorgers door bijvoorbeeld een mantelzorgprijs, het verstrekken van een mantelzorgcompliment of een gezellige avond uit.

Eenzaamheid is een groot probleem in onze samenleving. Het komt in alle leeftijdscategorieën voor, maar vooral onze ouderen is een kwetsbare groep.

- Voor het CDA Hollands Kroon is eenzaamheidsbestrijding een speerpunt in het zorg- en welzijnsbeleid. Wij willen een gezamenlijke aanpak van eenzaamheid, waarbij ouderen die in isolement dreigen te raken regelmatig worden bezocht of worden gestimuleerd en geholpen om hun sociale netwerk uit te breiden.
- Het onderwerp eenzaamheid is tijdens het 'keukentafelgesprek' een vast onderwerp.

De **vergrijzing** van de bevolking heeft gevolgen voor het gemeentelijke zorgbeleid. Om goed voorbereid te zijn op de toekomst moet de gemeente blijvend in overleg gaan met ouderenorganisaties om te horen wat belangrijk is in de gemeente Hollands Kroon voor de zorg van later. Een speerpunt daarbij is de omgang met **dementie**.

- CDA Hollands Kroon pleit voor meer beleid op het gebied van dementie. In onze regio is veel kennis beschikbaar in het dementienetwerk. Ook Alzheimer Nederland kan hierbij betrokken worden. Samen met deze organisatie wordt beleid geformuleerd om van Hollands Kroon een dementie-vriendelijke gemeente te maken.

De problematiek rondom **personen met verward gedrag** wordt steeds groter. De gemeente wordt hiervoor verantwoordelijk. Er moet in elke regio daarom 24-uursopvang beschikbaar zijn. Gemeenten moeten hier zorg voor dragen.

- Stel met ketenpartners, zoals wijkteams, politie, GGZ/OGGZ, woningcorporaties en dag-en-nachtopvang, veiligheidshuizen en buurgemeenten een 'actieplan verwarde personen' op, ook op het gebied van preventie
- Overleg met de zorgverzekeraars voor voldoende financiële middelen voor psychiatrische zorg aan huis.

De gemeenten staan door de **Participatiewet** voor een grote opgave met werkgevers, UWV, onderwijs, WSW-bedrijf en particuliere organisaties als uitzendbureaus. Ook voor mensen waar betaald werk een brug te ver is, is participatie van belang.

- Wij willen voorkomen dat jongeren tussen de wal en het schip belanden. Daarom is extra aandacht nodig voor beschut werk en voor de aansluiting van jongeren naar de arbeidsmarkt.

Armoede is niet alleen een financieel probleem, maar vooral ook een zaak van niet kunnen meedoen in de samenleving. Daarom wil het CDA Hollands Kroon een actief armoedebeleid voeren

- CDA Hollands Kroon steunt projecten voor mensen die moeite hebben hun **administratie** op te zetten en ondersteunt mensen met cursussen om beter om te leren gaan met hun financiën.
- We zorgen ervoor dat **gemeentelijke schulddienstverlening** snel kan helpen. Er mogen geen wachtlijsten ontstaan. We steunen maatschappelijke initiatieven voor **armoedebestrijding** (zoals van kerken, Humanitas of scholen).
- **Voedselbanken** blijken helaas noodzakelijk maar moeten wel een tijdelijke oplossing blijven. Bezoekers van de voedselbank hebben vaak meer problemen tegelijk, zoals werkloosheid en schulden. De gemeente gaat hen actief benaderen om deel te nemen aan het schulddienstverleningstraject en het zoeken van werk. Zo kan de voedselbank ook voor hen een tijdelijke voorziening blijven.

5. Eerlijke economie

Het CDA Hollands Kroon streeft naar een eerlijke economie. Een eerlijke economie betekent dat mensen moeten kunnen profiteren van een goed economisch klimaat en dat iedereen de kans krijgt om met zijn talenten een eerlijk inkomen te verwerven. Maar het betekent ook rekening houden met leefbaarheid en de leefomgeving. Bedrijvigheid en ondernemerschap dragen bij aan de vitaliteit en de leefbaarheid van kernen en het buitengebied. **Werkgelegenheid is een belangrijke voorwaarde** voor mensen om zich te vestigen in onze gemeente en/of onze regio.

Als CDA willen we dat Hollands Kroon een goed vestigingsklimaat biedt. Daarnaast is een goede aansluiting van het onderwijs op werk van belang.

We willen dat mensen graag wonen en werken in onze gemeente. De rust, ruimte en leefbaarheid zijn belangrijke waarden, daarbij is ontwikkeling van voorzieningen en bedrijven noodzakelijk. De meeste voorzieningen op het gebied van winkels, sport en ontmoeten zullen in de (grotere) kernen zijn gevestigd. Er dient daarom speciale aandacht te zijn voor de kleine kernen, omdat hier de leefbaarheid mogelijk onder druk kan komen door het verdwijnen van voorzieningen.

Hollands Kroon kent een actieve bevolking, die een groot aantal aantrekkelijke evenementen organiseert. Het CDA ondersteunt het beleid van Hollands Kroon om een aantal evenementen te ondersteunen, die passen bij het karakter van onze gemeente en recreatie en toerisme bevorderen.

Een goede infrastructuur over de weg is belangrijk. Bedrijven zijn bereikbaar, inwoners kunnen veilig met auto, fiets en als voetganger door de gemeente. Hulpdiensten zijn in staat om snel op de plaats van bestemming te zijn. Hollands Kroon presenteert zich als agrarische hoofdstad van Nederland, dit ondersteunen we en dragen we uit. Wij steunen initiatieven van de land- en tuinbouw om de productie te vernieuwen zodat de sector nog duurzamer, gezonder en concurrerender wordt. Datzelfde geldt voor de sector visserij, ook een belangrijke tak in de gemeentelijke economie.

Het CDA streeft naar een **gezonde balans tussen natuur, land- en tuinbouw en recreatie** en zet in op versterking van de landbouwstructuur en de kwaliteit van de groene ruimte. In het kader van het toekomstbestendig maken van de economie is flexibiliteit belangrijk. De ondernemer moet ruimte krijgen om te ondernemen. Dat kan door het schrappen, aanpassen of flexibiliseren van regels in bijvoorbeeld het bestemmingsplan. Waar nodig en wenselijk worden bouwblokken verruimd. Daarbij wordt het effect op de omgeving en de inpassing van het bedrijf in de omgeving nadrukkelijk meegenomen.

Het CDA zet in op versterking van de landbouwstructuur en de kwaliteit van de groene ruimte. Verlies en versnippering van landbouwgrond moet zo mogelijk worden voorkomen, aan natuurdoelen moet zo veel mogelijk samen met agrarische ondernemers worden gewerkt bij realisatie en onderhoud. We zetten vooral in op goed beheer en onderhoud van bestaande natuurgebieden en groenstroken in onze gemeente. Aanleg van nieuwe natuurgebieden heeft geen prioriteit, de realisatie van het reeds afgesproken Nationaal Natuurnetwerk kan wel doorgaan.

Met de nieuwe Omgevingswet kan de gemeenteraad zich nadrukkelijk richten op een toekomstvisie voor de gemeente, gebaseerd op de optimale economische kansen van onze gemeente en de regio. Onze Omgevingsvisie biedt een goede richting. Een eerlijke economie vraagt om solide overheidsfinanciën, lagere lasten en een eerlijk en overzichtelijk belastingstelsel. Uitgangspunten voor het financieel beleid van het CDA zijn: zorgvuldigheid, spaarzaamheid, doelmatigheid, transparantie en gematigde lokale lasten.

- Alles wordt ingezet om mensen werk of een bijdrage aan de samenleving te laten verrichten, zo nodig gelijktijdig met het oplossen van andere (zorg)problemen.
- Belangrijk is dat bestaande ondernemers hun kennis en ervaring beschikbaar stellen om startende ondernemers te kunnen bijstaan. Gemeenten kunnen dit stimuleren en bevorderen.
- Wij willen creatieve vormen om mensen aan het werk te helpen ondersteunen.
- De afgesproken regels voor huisvesting arbeidsmigranten (in het regionaal afgesloten convenant in 2014) zijn leidend en worden gehandhaafd. Het Logies Advies Team helpt ondernemers om de mogelijkheden te onderzoeken en te toetsen.
- Hollands Kroon staat open voor nieuwe concepten en passende veranderingen van bestemmingen om kernen leefbaar te houden.
- Hollands Kroon biedt ruimte aan initiatieven ten aanzien van ontwikkelingen om recreatie en toerisme te stimuleren, waaronder het ontwikkelen van wandel-, fiets- en vaarroutes.

- Recreatiewoningen zijn bestemd voor recreatief gebruik. Permanente bewoning wordt in beginsel niet toegestaan.
- We willen dat langs smalle (buiten)wegen grasbetonblokken worden gelegd om de veiligheid te vergroten.
- Aanpassingen aan de weg en aanspreken op gedrag moet weggebruikers stimuleren om veilig weggedrag te tonen.
- Fiets- en voetpaden worden goed onderhouden.
- De gemeente is voor de aanleg van digitale infrastructuur vooral faciliterend en kan eventueel bijdragen via een lening of deelname.
- Ondernemers krijgen ruimte om te ondernemen met oog voor omgeving en inpassing van het bedrijf in de omgeving.
- Het CDA steunt initiatieven om in de sector visserij de duurzaamheid te vergroten.
- Het CDA zet zich in voor een goede toegankelijkheid van de haven van Den Oever.
- Het CDA zet in op versterking van de landbouwstructuur en de kwaliteit van de groene ruimte.
- Het Nationaal Natuurnetwerk kan worden gerealiseerd. Nieuwe natuur heeft geen prioriteit. Bestaande natuur en groenstroken in de gemeente worden goed onderhouden.
- Zonne-energie wordt primair opgewekt op daken. Opwekken van duurzame energie mag geen bedreiging worden voor agrarisch gebruik van grond.
- We stimuleren eigenaren van vastgoed om in te zetten op verduurzaming van de gebouwen.

6. Gemeentelijke organisatie en financiën

De gemeentelijke organisatie heeft de afgelopen jaren een ingrijpende transformatie ondergaan. Het is goed om nu pas op de plaats te maken en van trendsetter naar trendvolger te gaan. Het door het college ingezette programma 'Balans 2018' is hiervoor een goed begin. Er dient blijvende aandacht te zijn voor de inrichting van de ambtelijke organisatie, het ICT-beleid en het groenbeheer. Nauwkeurige monitoring en evaluatie maken hier onderdeel van uit.

Uitgangspunten van het CDA voor het financieel beleid zijn:

- zorgvuldigheid, transparantie en gematigde lokale lasten.
- Het CDA wil een sluitende en realistische begroting.
- De financiële reserves en voorzieningen dienen op peil te zijn.
- De tarieven voor de gemeentelijke diensten zijn maximaal kostendekkend
- De stijging van de lasten voor de inwoners is in principe beperkt tot de inflatiecorrectie.